

ABONAMENTUL

an . . . 28.— Cor.
 6 luni . . . 7.—
 3 luni . . . 2.40
 Pentru România și
 străinătate:
 an . . . 40.— franci
 Telefon
 oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACȚIA

și
ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napoiază.

ROMÂNUL

Partidul radical.

Arad, 2 Iunie.

Radicalii maghiari, zicem maghiari, deși au aderenților am zărit și numele unui iup-
 or naționalist slovac, sperând, că noul
 partid nu va vâna după transfugi din taberele
 noastre, ca celelalte partide guvernate
 sau guvernabile — radicalii
 maghiari, s'au constituit, mai zilele trecute,
 un partid al lor.

Știam de existența radicalilor maghiari și
 acum. Știam chiar, că există în a i m u l u
 a n t e de radicali, fără de a exista
 un partid, o organizație, va să zică o pu-
 tere „eine wirkende Kraft” a principiilor ra-
 dical. De câte ori venea vorba la noi pe timp
 de alegeri, de probabilitățile alianței cu par-
 tide maghiare, sau în ori ce timp, cu ele-
 mentul maghiar, constatarea era aceeaș:
 radicalii de nu vom putea face ceva...
 mai decât se manifestau însă și rezervele:
 cu cine anume să te aliezi? Cu O. Jászai,
 o persoană, sau cu „Világ”, cu un ziar? Și,
 rezervele se adresau nu numai lipsei de curaj de-
 sau lipsei de intenții curate adesea bă-
 te. Ele se adresau mai cu seamă faptului,
 lipsea cu desăvârșire calitatea de factor
 înrîurătoare în viața politică, radicalismului
 maghiar. Erau e l e m e n t e radicale, în ar-
 ta în știința, în societatea maghiară, erau
 și în finanțele maghiare, dar nu era
 un partid radical, în politică. Acum există
 un partidul. E un eveniment acesta, poate epo-
 n în istoria Ungariei, față de care trebuie
 să luăm o atitudine oarecare, și în presa no-
 astră, nu numai în viața de toate zilele.

Cu v â n t u l radical, ni-e simpatic. Il în-
 tîm și noi, cu toate prilejurile, dându-i
 un cuprins de putere salvatoare. Țara
 noastră, ba chiar și monarhia noastră, au ne-
 de cea mai radicală prefacere, dacă vreau
 să se precum vrem noi, să se tămăduiască
 și să se întărească. În ce ne privește curat pe
 România, și pe celelalte naționalități, cu
 excepția celei maghiare, mai mult decât cu-
 ră, ni-e simpatică însăși teoria politică a
 radicalismului, și legăm mari nădejdi de pu-
 terea ei în practică.

Partidul nostru este fără îndoială radical.
 Programul nostru politic din 1881, cuprinde
 cele mai radicale postulate de drept pu-
 blic, ca sufragiul universal (dând drept de
 vot și femeilor, conform proiectului de lege
 prezentat sesiunii parlamentare, ce, durere,
 nu este și acum) justiție gratuită, etc. Con-
 cluziunile conferinței naționale din 1905 cuprind
 cele mai radicale postulate de drept particu-
 lar, cum e școala poporală gratuită, măsuri
 de asigurare din visteria statului, reforme de con-
 stituție, etc. Programul partidului radical
 maghiar, ca să vorbim în stilul la modă în
 zilele statisticilor, abia se deosebește în zece
 puncte, de programul partidului național
 român.

Accentuăm deosebirea cu toată franchețea,
 și grăbim să ne precizăm punctele de vedere,
 în chestiile, ce ne despart. E vorbă de seculari-

zație și de scoaterea religiei din educația pu-
 blică.

Opinia publică românească admite discu-
 ția asupra secularizației averilor bisericesti.
 Cunoaștem și prelați români, cari o admit.
 Suntem cu totul solidari însă, dela vlădică pâ-
 nă la opincă, cum s'ar zice, în detestarea se-
 cularizației, *între împrejurările actuale*. Ave-
 rile bisericesti sunt doar unicul beneficiu, de
 care ne împărtășim și noi, din averea publică,
 la care contribuim cu egală măsură. În afară
 de acest caz, suntem cu totul despoiați de pu-
 terea publică și visteria țării este încuiată
 pentru trebuințele noastre culturale și econo-
 mice. Apoi să nu se uite un singur minut: a-
 verile bisericelor noastre nu sunt primite în
 dar dela potențați hrăpăreți, pentru deslegare
 de păcate neiertate sau pentru lingușiri, ci
 foarte multe, sunt fondații făcute în zilele de
 azi pentru luminarea mulțimelor, sau daruri
 împăratești primite ca răsplată pentru șiroa-
 iele de sânge vărsat, în crâncene războaie.
 „Spirit” clerical, la noi nu este. Auzim des
 acuza de clericalism, din partea acelorora, cari
 au întemeiat partidul radical, dar îi putem asi-
 gura, că clericalismul și clerul nostru este
 mult mai radical în — vorba lor — marile
 „interese ale pâinei și ale culturei”, decât cel
 mai jásziszt maghiar modern, și între împr-
 jurări schimbate, având noi depline garanții
 culturale și politice, secularizația nu va găsi
 potrivnici la noi nici chiar în sânul arhieriei-
 lor.

Aceleași observații și în chestia educației
 religioase. La noi, religia este astăzi o înăs-
 cută necesitate sufletească, și o forță morală
 de înaltă valoare, iar în trecut a fost o cauză
 de dispreț și de persecuții, nu de parvenitism
 la confort și la puterea de stat.

Incolo, puține și neesențiale puncte sunt
 în programul radicalilor maghiari, pe cari nu
 le-am putea adopta și noi, sau nu le-am fi a-
 doptat de mult. O singură lămurire am putea
 doar cere radicalilor: când vorbesc de legea
 naționalităților, la care se gândesc? La cea
 originală din 1867 în întregime, sau la zdren-
 țele ce-au mai rămas din aceia, nescuase din vi-
 goare prin legile ulterioare? Așa cum e for-
 mulat, punctul acesta din programul lor, face
 impresia unei rezervatio mentalis.

Bineînțeles că astăzi, dacă e chestie de
 „cine e mai tare”, și nu chestie de frățescă
 înțelegere, legea de naționalități, pe noi nu
 ne mai poate îndestuli. Nu fiindcă e prea puțin
 ce ni se dă ci pentrucă nu e complectă legea.
 În raportul de putere intră două popoare nu se
 măsoară cu „mult” și cu „puțin”, ci cu „se
 cuvin” ori „nu se cuvin” drepturile. Dar
 abstracție făcând dela deosebirea în acest
 punct și în cele examinate mai la deal, nu
 putem decât să ne bucurăm de constituirea
 noului partid politic, care e menit să desro-
 bească cugetarea și simțirea maghiară de co-
 rupția și demența șovinismului.

Reformele agrare, reformele legii electo-
 rale, reformele școlii poporale, asigurarea
 drepturilor cetățenești, etc., din programul
 lor, cine ar putea să nu le accepte, om cu minte

sănătoasă, dornic de consolidarea acestei țări?
 Indoit trebuie să ne bucure aceste principii —
 deși atât de neînsemnate față de radicalismul
 francez, care a creat republica și votul pro-
 porțional — agitate fiind ele de Maghiari, de
 poporul pe care îl credeam incapabil de abne-
 gație.

Să-l și lăsăm exclusiv pe seama lor acest
 partid.

Nu ne ispitește nimic nou în programul
 lor. Nu găsim nimic în el, ce ar fi mai perfect
 sau mai echitabil, decât în programul nostru.
 Al nostru are avantajul de-a fi și mai vechi,
 și mai încercat, și mai radical, și mai amplu.
 Ar săvârși deci o imprudență politică oricare
 român, care s'ar lăsa iluzionat de vârtejul
 unei întemeieri de orice nou partid, și ar pă-
 răsi stindardul nostru de dragul stindardului
 mai scilpicios, de nou ce e, al radicalilor ma-
 ghiari.

Să-i lăsăm pe ei în de ei, să vedem până
 unde merge spiritul lor de abnegație. Din par-
 tea lor e prea frumos deocamdată și atât cât
 vor; pentru noi este un minim. Să ne restrân-
 gem deocamdată la felicitări confrățești dela
 partid opozițional la partid opozițional. Le
 putem chiar zice: Vă anticipăm o bună cantitate
 de încredere, contrar partidelor maghiare
 din opoziție cunoscute până acum, cari făceau
 opoziția la comandă guvernamentală, de câte
 ori cutare guvern găsea binevenit momentul
 de a stoarce o nouă „c o n c e s i e” dela Vie-
 na. Felicitările noastre deocamdată, și poate
 mai târziu mâna noastră întinsă spre luptă
 paralelă.

Dar atât. Și ostași de-ai noștri nu trimitem
 sub drapelul vostru, iar cei ce se însiruie fără
 voia noastră, îi vom considera ca desertori.

Să așteptăm până ne vom lămuri. Atmos-
 fera politică din țara asta e inficiată. Insuși
 O. Jászai a declarat în o polemică, că el cere
 libertăți culturale (libertăți politice nu făgă-
 duiește nici el!) pentru toate popoarele din
 țară, deoarece cu libertatea mai ușor se face
 desnaționalizarea decât cu sila. Și instinctiv
 ni se trezește bănuiala: oare nu poveștile mi-
 sterioase despre radicalele schimbări în viața
 de stat, deodată cu schimbarea de tron imi-
 nentă, au îndemnat pe radicalii maghiari la o
 activitate febrilă?

Ce atitudini vor urma, dacă poveștile nu
 se vor împlini?

Atmosfera politică din țara asta e adânc
 inficiată. Simțim doar și azi jugul ideilor „li-
 berale” din 48 și 67. Se poate închipui un reac-
 ționarism mai feudal decât aceste idei „libe-
 rale”?

Să zicem: avem multșoară încredere în
 radicalii cei de azi, și am fi triști dacă radi-
 calii de mâine vor specula radicalismul tot așa
 cum actualele partide speculează patriotismul.
 Triști am fi, dar atât mai încrezători în noi
 înșine, căci atunci înadevăr numai noi vom
 mai fi un popor „alcătuitor” și mai ales sus-
 ținător de țară!?

Ședința comitetului național.

Budapesta. — Un ziar maghiar publică dela corespondentul său din Alba-Iulia știrea, că în 31 Mai, cu ocazia adunării populare, a ținut ședință și comitetul național. Același ziar publică și obiectele de discuție ale ședinței. Suntem autorizați a informa pe cetitorii noștri, că ședința de comitet într'adevăr s'a ținut, dar incolo cele publicate de ziarul maghiar sunt pure invenții. Comitetul național nu a dat comunicat despre discuțiile din ședință, și nici nu va da, fiind de ordin intern chestiile discutate.

Situația în Albania.

Londra. — Cercurile diplomatice de aici consideră sdruncinată situația prințului Wilhelm, deoarece atât Germania cât și puterile triplei înțelegeri nu sunt dispuse să trimită trupe.

Numai singura intervenție a regelui Carol ar putea să determine, poate, tripla înțelegere să trimită trupe. Regele Carol poate cere puterilor cari au acceptat candidatul propus de dânsul pentru tronul Albaniei, să-i asigure acest tron. În afară de aceasta, atât Franța cât și Rusia și Germania vor căuta să câștige drept la recunoștința regelui României.

Anglia nu este dispusă să se angajeze prea mult pentru prințul Wilhelm, căci consideră ca asigurată persoana sa prin detașamentul austro-italian.

Ea nu are nici un interes de altfel să apere tronul, provocând astfel nemulțumiri printre proprii supuși musulmani, cari doresc musulman pe tronul Albaniei.

Roma. — „Tribuna” află din Shiak că conducătorii insurgenților declară că nu vor să intre în tratative atâta timp cât comisia internațională nu va determina pe prinț să abdice.

„Votm: sau unul de aceeași lege cu noi, sau dacă nu, ne reîntoarcem sub stăpânirea sultanului”, — declară insurgenții.

În piața principală din Shiak, fâlfâie steagul turcesc, păzit de patru oameni.

Insurgenții strigă: „Trăiască Turcia! Trăiască padișahul!”.

Roma. — În cercurile politice de aici se asigură că între Austria și Italia se urmează tratative ca să se facă schimbare în personalul care reprezintă ambele țări și cari au jucat un rol în ultimele evenimente din Durazzo.

Cercurile guvernamentale sunt convinse că astfel de schimbări sunt necesare ca să se înlăture neînțelegerile ivite.

Se asigură că atât reprezentantul diplomatic austriac Löventhal, cât și reprezentantul Italiei, baronul Aliotti, vor fi rechemati și se vor face schimbări și în anturajul prințului Wilhelm. Și câțiva ofițeri olandezi vor fi înlocuiți. Se speră că prin aceste măsuri să se remedieze rivalitatea austro-italiană manifestată atât de fățiș în ultimul timp.

Atena. — Agenția ateniană află din isvor bun că în afară de Elbasan și de Croja, populațiunea din Al-

bania centrală cere suzeranitatea turcă și controlul. La Durazzo staționează 19 vase de război austro-italiene; La Valona au fost debarcate 2 tunuri și 4 mitraliere.

Formarea guvernului albanez întâmpină dificultăți din cauza unor pretențiuni ale candidaților ministeriali.

Roma. — Un personaj albanez de frunte care e și prieten intim cu Turkan pașa, fiind intervievat la Brindisi de corespondentul ziarului „Il Corriere della Puglie”, a declarat că nu trebuie să fim așa de pesimiști în a judeca situația din Albania. Răscoala cu toată întinderea-i nu se poate bizui pe nici un motiv serios, căci nu există nici o amenințare împotriva islamismului. Prezența lui Turkan pașa la cârma statului e o cheazăie despre aceasta.

Turkan pașa recunoaște că mijloacele de apărare de cari dispune orașul Durazzo sunt neîndestulătoare și că în astfel de împrejurări intervenția marilor puteri e de neapărată trebuință. Tot deodată ar trebui ca comisia internațională de control să fie împuternicită cu o însărcinare mult mai largă. Ea ar trebui să fie pusă în stare să îndeșteze nevoile economice ale populațiilor.

Personajul albanez a adăugat că musulmanii vor trebui să se convingă de imposibilitatea numirii unui prinț otoman pe tronul Albaniei, de vreme ce, pe când Turcia a declarat că se va desinteresa cu tot dinadinsul de Albania, pe de altă parte, puterile Europei n'ar îngădui nici odată stăpânirea unui domn musulman pe coastele Adriaticei.

Durazzo. — Ministrul de finanțe Nogga, urmând unui ordin al principelui, a călătorit la Prenk Bibdoda spre a conferi în privința miridiților adunați la Alessio.

Roma. — După unele vești Essad Pașa se va reîntoarce în zilele apropiate în Albania.

Paris. — „Matin” primește știrea din Durazzo că domnitorul Wilhelm plănuiește reorganizarea jandarmeriei albaneze în așa fel că jumătate să fie creștini, iar jumătate mohamedani. Comandant al jandarmeriei va fi numit majorul Thomson.

Demisia guvernului francez.

Paris. — După consiliul de miniștri ce a avut loc azi și în care primul-ministru Doumergue declarând misiunea cabinetului de împlinită a insistat pentru dimisionare, întreg cabinetul s'a dus în Eliseu, unde și-a prezentat președintelui Poincaré demisia. Președintele Poincaré își va face cunoscută hotărârea sa privitor la demisia cabinetului Doumergue numai mâine.

Vizita țarului în România.

București. — După programul stabilit definitiv țarul Rusiei va sosi în Constanța cu iachtul „Standard” în 14 Iunie. Familia țarului va pleca din Odessa în 9 Iunie. În călătoria la Constan-

ța iachtul țarului va fi însoțit de o parte a rusești din Marea Neagră. Pentru întâmpinarea țarului, va călători la Constanța întregă regală română. După întâmpinare se va deține pe bordul iachtului „Standart”, iar acesta țarul va vizita orașul. Seara va avea loc un prânz festiv cu 100 tacâmuri. Prințul, care după cum se știe, se află în Berlin, ofițer în garda imperială va sosi din prilejul vizitei țarului la Constanța. Se afirmă că o parte din prilej va avea loc logodna prințului Carol cu fiica țarului.

București. — După unele știri va sosi în țară curești împreună cu ministrul de externe Sasonow și contele Witte.

În cercurile diplomatice de aici se crede prin decorarea ambasadorului austro-ungar contele Ottokar Czernin, s'a prevenit orice dumeriri ce s'ar ivi din cauza vizitei țarului la partea Astro-Ungariei privitor la viitoarea independență a României.

Budapesta. — „Pester Lloyd” se ocupă primarticolul său de azi cu vizita țarului în România și scrie că cu prilejul acestei vizite se va discuta și chestia Dardanelor. Organul german al guvernului ungar atrage atențiunea mâniei asupra pericolului ce ar urma pentru țară dacă Rusia ar ajunge în posesiunea Dardanelor. Aceasta ar aduce cu sine o catastrofa economică și politică pentru țara noastră.

„Liga pentru apărarea drepturilor popoarelor.”

Paris. — „Liga pentru apărarea drepturilor popoarelor” (Ligue pour la Défense des Droits des Peuples) cu sediul în Paris, care este prezidată de ilustratul avocat E. Denis, profesor la Sorbona, s'a reorganizat pe baze noi și a decis să deschidă o acțiune în țară pentru apărarea popoarelor lezate în drepturile lor. Iată cum s'a constituit noul birou al Ligii: E. Denis, profesor universitar, președinte; Charles Goujon, profesor universitar la Paris, Emil Vandenberg și Paul Desjardins, vice-președinți; Jules Rais, senator general; Leon Dunoyer, secretar-ajutor; I. Polak, avocat; Pierre Bernus, directorul revistei „Revue des Droits des Peuples” (mensuels). Printre membrii comitetului se găsesc personalități marcante din Franța ca Paul-Hyacinthe Broca, Edmond Bernus, Th. Beck, Rodolphe Broca, Jacques Caspar, Félicien Challaye, Robert Delort, Goujon, Alphonse Jouet, M. Lailier, Austin Meunier, Albert Pernot, M. Raverat, Paul Verrier.

Află că liga se va ocupa și de chestiunea românească și va înființa o secțiune la București, spre a se lega de legăturile dintre Franța și România. D. E. Denis care am avut plăcerea să vorbesc zilele trecute în revista noastră comunică că revista Ligii va publica articole și chestiunea Românilor de sub dominațiunea turcă.

Adio Franței...

Impresiiile unui Român.

Paris, 1 Iunie.

În curând va suna ora când mă voi despărți de Tine, frumos Paris, când Te voi părăsi Franță, țară generoasă... Imaginea viuă a nemuritorului geniu latin, succesoare demnă a gloriei celei mai strălucite: a gloriei romane, Tu Franța ai rămas mare și respectată între popoare și țări, cu toate loviturile crunte ale soartei. Și nici un om care iubește civilizația care s'a închinat cultului binelui, frumosului și adevărului, nu Te poate părăsi fără un regret în suflet și fără ași fi făcut convingerea că plecând din Paris el pleacă din capitala intelectuală a lumii, din centrul actual al civilizațiunii umane... Căci Tu, frumos și generos Paris, Tu ești creierul și inima omenirii, și Tu ești marele glob de lumină care atrage pe bieții muritori cari doresc să vadă tot ceea ce geniu omenesc a putut să creeze mai mare și mai frumos.

Adio, frumos Paris, strălucită capitală a lumii, Tu care strălucești ca un soare și care ca soarele ai câteva pete cari însă nu pot să-ți întunece strălucirea!... Adio, Franța, țară mare și generoasă, tu care ai dat omenirii toată știința ta, toată arta și inspirația geniului tău și tot sângele tău!... Căci Tu nobil popor francez ai fost acela care, cu prețul sângelui vărsat în abundență pe baricadele ridicate contra tirăniei

și pe câmpiile de bătălie din atâtea țări, ai deschis întotdeauna calea libertății și a progresului omenirii... Tu generoasă națiune latină ai fost aceea care, oboșită de întunerecul ce l'a adus în Europa spiritul feudal și reacționar al rasei germanice, ai scuturat lanțurile grele ale sclăviei barbare și ai intronat spiritul de libertate și suveranitate națională, moștenit dela Roma, mama noastră comună. Tu, nobilă țară a descendenților lui Caesar și Vercingetorix, ai dat lumii fermecătoare deviză: Libertate, Egalitate, Fraternitate!...

Dacă Te admirăm și Te afecționăm așa de mult, Paris, este fiindcă Te considerăm ca o cetate latină, ca moștenitoarea legitimă a celei mai ilustre dintre glorie: a gloriei Romei. Noi, Românii, cari suntem o insulă latină într'un ocean de barbari, n'avem o tradiție mai scumpă și mai puternică decât aceea că în arterele noastre curge sângele cel mai nobil care a existat vreodată: sângele legionarilor romani cari au plimbat, glorioase, aquilele cetății regine prin toată lumea cunoscută pe atunci. De aceea să ne erți, Paris, care, peste gloria Romei ai mai creat o glorie proprie a Ta, dacă Te considerăm ceea ce ești: o cetate latină, o fiică a Romei.

Roma, o Roma! cetate eternă, cetate divină, sacrosanctă cetate a glorioșilor noștri străbuni, Te admir, Te ador! Tu ești cetatea noastră mamă, tu ești leagănul dulce al ființei noastre, tu ești focarul cald și soarele strălucitor al idea-

lurilor noastre... Și Tu ești cel mai ilustrat exemplu al măreției, al eroismului sublim, al gloriei Divine Roma, din istoria Ta plină de atâtea fapte mărețe, așa de abundentă în fapte mari, și noi copii tăi: Francezii, Italianii, Românii, să învățăm care este calea onoarei, a civilității, a libertății, a gloriei civice și a virtuții. Exemplele Tale scrise cu litere de purpură în cartea de aur a gloriei universale, ne vor însuflă și pe noi, milii Tăi fii, și ne vor conduce spre înălțimea și mărețea stăpânirii necontestate!...

Ceeace este atrăgător în calitățile Parisului, pe care atâta lume vine să-l admire și să-l admire, sunt nu numai monumentele sale, muzeele sale, bulevardele sale, mișcarea lor, arta parisiiană, teatrele sale, muzeele sale, viața cea mai elegantă, cea mai plăcută, ci mai ales sufletul său, mari capitale...

Fiind într'adevăr capitala lumii Parisului și același pentru toate națiunile, este cetatea protectoare a tuturor neamurilor și asupriților, el este nu numai capitala lumii, dar mai este și capitala umanității, dacă nu știu cel puțin culturală. În această calitate Parisul și-a format un suflet special și o cultură specială de a primi pe străini, manieră care s'o găsește nici la Viena, nici la Berlin și nici mai puțin la Londra cea comerciantă și industrială. Oricare ți-ar fi naționalitatea, în Paris

Adunarea dela Alba-Iulia.

Discursul deputatului dr. Al. Valda.

...! Prea slab este glasul meu, decât să străbate până la urechile fiecăruia din voi, cari ați alergat atâtea mii, din munți și văile Mureșului și Târnavelor, ca să fiți de la aceasta adunare. Nu trebuie însă ca să vă fie glasul meu, căci sufletul meu străbate vădială la sufletele voastre. Doar mai mare decât inimilor decât este căldura acestei mării de azi. Căldura inimilor voastre ne înfruntă și ne dă și nouă puteri la luptă de câte ori în mijlocul vostru. Mai cu seamă Alba-Iulia, acest oraș istoric, care ne revocă amintirile și jertfelor atâtor generații, ne face să pătrunși în aceste clipe de sentimentele voastre, cari le avem, când intrăm în sfânta bi-

...zece ani, de când am desfășurat aici activitatea. Cei slabi de credință vor crede că lupta noastră purtată timp de 10 ani a fost zadarnică. Nu e însă așa, căci sămânța aruncată în acei 10 ani plini de frământări a călătorit pe pământ roditor, dovadă și adunarea de azi, când ați venit în număr atât de mare, ca să vă arătați lumii, că sunteți conștii de drepturile voastre naționale.

...văzut ce întorsătură a urmat după război balcanice. Cercurile conducătoare ale patriei noastre și-au dat seama, că trebuie să se facă alte stări pentru popoarele acestei mării, cari sunt învecinate tot de neamuri de sânge și aceeași lege, căci e firesc, ca să vă aflați ajunși la o soartă mai bună să le vădăm pe acei cari sunt lipsiți de libertate.

...este doar cunoscut, că stăpânitorii noștri au trădat cu pace. Mulți s'au temut atunci, că vor trada cauza sfântă a neamului nostru și s'au dat în taină, că ne vom da vânduți lui Titlu. Aceste șapte însă au fost minciuni, după care s'au dovedit. Avem doar un singur drept și anume datorie: să apărăm și să susținem drepturile neamului românesc. Dela împlinirea acestei datorii nimic nu ne poate abate. Nu cu puterile și alte funcțiuni de aceste, nici cu aur de aur chiar cât țara asta de mari nu ne

...bine, nimeni nu-ți va reproșa vre-odată moralitatea sau religia, nimeni nu-ți va cere de ideile politice, culturale sau științifice cari le profesezi. Iată de ce Parisul atrage mai mult pe aceia cari vor să petreacă nejenatiți (sunt mulți de aceștia), dar și pe cei cari vor să înceapă, să lupte pentru o idee mare.

...Libertatea, sfânta și dulcea libertate, protecție și generatoare a ideilor și a faptelor mari, aceasta este mai prețioasă în acest Paris. Cei cari au o invenție secretă de urmărit, o idee de cultivat și dezvoltat, un popor de eliberat, un lanț al sclăviei de rupt, vin toți la Paris, căci libertatea cea netărmurită de aici le oferă liniștea și posibilitatea de a urmări ideile lor...

...Noi Românii avem să dedicăm și noi acestei mării generoase și protectoare o vorbă de recunoștință. Prima unire, dela 1859, au făcut-o prin generoasă pe care o reprezentau frații mari ca Alexandru Ion Cuza, Vasile Alecu, Costache Negri, Anastase Panu, și alții, oameni de nobilă gîntă și înaltă cugetare, cari au făcut studiile la Paris. Iar lupta grea și dură a acestei mari generații, cristalizată în Unirea, a fost sprijinită de un bun împărat: Napoleon III, care a ajutat Munteniei și Moldovei să se îmbrățișeze și să formeze o țară liberă, această Românie a noastră de azi.

...Am terminat noi lupta noastră? Nu! căci ați văzut încă vise pe cari nu ni le-am văzut până acum cu ochii... Mai trebuie să vină generații noi și comitete de felul celui dela 1859... Parisul a avut deci un rol considerabil în lupta noastră națională și va mai avea încă un rol de cetate amic și protectoare pentru noi.

...pot abate dela calea noastră dreaptă. (Din mulțime: Aceste le lăsăm lui Mangra!)

...Guvernul țării însă nu s'a apropiat de noi cu gânduri sincere, scopul lui a fost să ne ademenască. Guvernul a făcut ca ficiorul bogatului, care vrea să dea în dragoste cu fata frumoasă a săracului, fără ca să aibă însă de gând, să o și ia de nevastă. Dar cu asemenea fel de apropiere nici când nu au să ne câștige, fiindcă noi avem limpede ținta noastră: vrem să fim și noi stăpâni în țara noastră, și fiindcă prea vădite sunt odevăratele intenții și sentimente ale guvernului unguresc. Doar acum au făcut seria de legi din seamă afară asupra noastră pentru noi. Iată a făcut guvernul legea lui electorală rea și nedreaptă, care numai un bine poartă în sine: aceea, că va contribui la nimicirea sistemului, care i-a dat viață. Presa, aceasta putere mare a celor ce se nizuiesc spre mai bine de asemenea au încătușat-o. Presa noastră totdeauna a știut ce înseamnă anii de pușcărie și sutele de mii plătite amendă în urma persecuțiilor continue. De acum va simți și presa ungurească aceasta. Tot guvernul acesta pune capăt comitatelor cu gândul să ne lege cât de strâns cu inima țării azi străină de noi: dar tot atunci rezultă și binele, că guvernul zdrobește cetățuile aceste din cari o mie de ani câteva familii au exerciat cel mai crud abuz de putere.

...Toate momentele arată, că actualul guvern și sistem ajunge la sfârșit. Vorba noastră: pe cine vrea Dumnezeu să-l pedepsească îi ia mințile întâi.

...In casa țării, în delegații, în presa ungurească se discută azi mult, că trebuie oare să se caute și pe mai departe prietenia României? Da, noi o pretindem cu tărie, ca singura garanță a siguranței monarhiei noastre.

...Stăpânitorii au văzut, că nu mai pot opri mersul lucrurilor, ce s'au pornit acum spre binele nostru. Ca să mai oprească câtăva vreme mersul acesta a început împotriva noastră o detestabilă campanie de ponegrire. Până acum eram „agitatori fără suflet”. Acum, că s'a tocit arma au inventat că suntem panslaviști și iredențiști. (Voci: minciună). Este în interesul celor dela cârmă, să ne arate necredincioși împăratului și monarhiei. Ei urmașii lui Rákoczy, Kossuth și alii altor răsvrățiți ne invinuesc pe noi strănepoșii lui lancu, cel ce s'a luptat pentru împărat, că suntem necredincioși țării și dinastiei.

...Nici când nu am făcut secret din convingerea mea, că poporul românesc trebuie să persiste în politica sa tradițională întru toate congruentă cu interesele monarhiei habsburgice, și cu interesele neamului românesc. Și cu toate aceste s'a făcut încercare pe baza unei ridicole cărți de vizită să fiu prezentat ca rusofil și întovărășit cu dușmanii monarhiei. (Din mulțime: rușine să le fie! Nu e drept. Aclamări.)

...Să fim, fraților, tari în credință. Au putut face până acum cu noi, ce au vrut. De acum însă nu vor mai putea. Dreptatea noastră se apropie. Pe când în 1905 eram în parlament 15 deputați români nici nu voiau să stea cu noi de vorbă și activitatea noastră din parlament a trebuit să se mărginească la acea opoziție dărză, ce am dus-o întins atâta vreme. Cum se schimbă lucrurile! Azi, când abea 5 deputați avem în cameră, ei vin și ne invită să punem pace! Semnul înaintării noastre. Să fim treji, că se apropie ziua judecării și a dreptății. In curând, vrând-nevrând vor fi siliți să stea de nou cu noi de vorbă, dar atunci vor fi siliți să ne și dea ceea ce cerem și ni se cuvine: drepturile noastre, ca să fim neam liber în țară liberă!

...Voi, fraților, cari ca soldați știți bine ce înseamnă vorba mai marilor și vă știți supune poruncei, luați seamă la chemarea conducătorilor voștri, ca totdeauna și între orice împrejurări să stăm cu toții în slujba sfântă a cauzei românești. Așa să ne ajute Dumnezeu!

Federația cluburilor sportive române.

...La inițiativa dlui colonel Silviu de Herbay a fost anunțată pe azi, Duminică, înținerea unei consfățiri pentru înființarea unei societăți de închișoare a cluburilor sportive. Constătuirea s'a și ținut într'o sală a hotelului Central. Celor prezenți d. colonel le expune cu multă însuflețire și cunoștință de cauză scopul întrunirii, prezintă un plan amănunțit de acțiune și arată necesitatea închișării cluburilor noastre sportive existente și înființarea de cluburi noi, arătând totodată însemnătatea vitală a sportului.

...Chestiunea sulevată de d. colonel se ia în discuție, la care, între alții au luat parte dnii Dr. Ioan Giurgiu, avocat, Virgil Onițiu, director de școală (Brașov), Dr. Gheorghe Crișan, avocat (Arad) și alții. Toți cei prezenți unanim primesc înființarea federației contemplate.

...D. colonel a prezentat un proiect de statute, care s'a primit, înființându-se astfel „Federația cluburilor sportive și de gimnastică din Ungaria”, cu sediul în Arad. S'a ales totodată și comitetul, iar de președinte a fost proclamat unanim d. colonel Silviu de Herbay. S'a încredințat comitetului să facă pașii de lipsă pentru aprobarea statutelor și pentru inactivarea federației.

...Înainte de încheierea adunării de constituire s'au făcut înscrieri de membri și s'a dispus începerea de propagandă pentru câștigarea de ajutoare prin donațiuni etc. pentru acoperirea cheltuielilor celor mai urgente ale federației. D. Dr. Giurgiu mulțumește în numele adunării dlui colonel pentru deosebitul interes ce-l arată față de sportul român. Domnul colonel deasemenea mulțumește celor prezenți pentru interesul arătat și declară adunarea de închisă, fiind viu aclamat.

...In felul acesta s'a pus baza organizării cu sistem a sportului român. Cauza e de însemnătate pentru noi, e pusă în mâna unui om agil și de ambiție, putem deci avea nădejdea de reușită, mai ales că ținerea sportivă mult s'a bucurat de această formațiune.

Coresp.

Vizita țarului în România.

— Opinia publică și vizita țarului. —

...Vizita țarului Rusiei în România are o semnificație covârșitoare, atât în ce privește importanța actului în sine de curtoazie, cât și în ce privește prestigiul politic și militar al României.

...Dela încheierea păcii din București, incontestabil că România a ajuns factorul cel mai important din Balcani. Toate puterile sunt unanime să recunoască rolul României de arbitru în Orient și deosebita importanță ce o are România față de politica celor două triple-alianțe.

...Discuțiunile din delegațiunile austro-ungare sunt o dovadă eclatantă ce valoare pune monarhia pe îmbunătățirea și menținerea unor raporturi amicale cu România; iar vizita apropiată a țarului Rusiei la Constanța dovedește, că și una din puterile triplei-înțelegeri a aprobat acțiunea României în Balcani, că și această putere ține să consfințească prin vizita suveranului ei, o politică înțeleaptă în interesul superior al păcii. Opinia publică românească din regatul român a primit cu o vădită satisfacțiune sosirea țarului în România și ea are față de marele suveran vecin, inițiatorul conferinței de pace dela Haga, unanime simpatii.

...Confratele „Minerva” spune, că în mod pozitiv nu se cunoaște încă ziua sosirii țarului în România. In tot cazul va sosi la Constanța înainte de 3 Iunie v., probabil între 30 Mai și 3 Iunie st. v. Nu se știe încă precis, dacă suveranul Rusiei va rămâne o singură zi la Constanța sau dacă va vizita și capitala regatului.

...La Constanța, se fac mari pregătiri în vederea vizitei imperiale. Intreg portul va fi pavozat. Se vor ridica arcuri de triumf, iar pavilionul de primire la debarcader va fi un adevărat cap de operă.

...Amănunte complete asupra vizitei imperiale se vor cunoaște abia peste o săptămână.

...O telegramă din Petersburg anunță, că țarul va face călătoria la Constanța pe mare, pe

...mele: Medieș, Iojib, Băbăsești, Potău, ...
...estelec, Ciecărlău, Iiba, aparțin cercului
...al Seinilor, unde anul trecut pretorele
...prezise toate prelegerile, iar comunele Odo-
...Botiz (incorporate la Hodorog) de cel al
...arului.

... conflictului turco-grec.

... M. S. regelui Carol al României. —
... arățiile ministrului turc Talaat-bey.

...respondentul din București al ziarului
... Freie Presse” anunță că ministrul turc
... bey, cu ocaziunea vizitei sale la Bucu-
... a fost îndemnat de regele Carol și de gu-
... român să caute o soluție pașnică în che-
... erendului turco-grec. Regele Carol a re-
... dat Turciei o soluție și Talaat bey a pro-
... va stării pentru acceptarea propunerei
... Carol, care se va publica în curând.

... ministrul turc Talaat-bey a declarat urmă-
... de coresp. ziarului „N. F. Presse” din Bu-
... cui:

... „Vă asigur, că Turcia nu se va amesteca în
... problemele din Albania, dar nici nu va trage
... război din situația albaneză. Noi dorim din
... ca principele Wilhelm să-și poată îndeplini
... datoria sa.”

... aceasta am declarat-o atât M. Sale regelui
... în audiența ce mi-a acordat, cât și bărba-
... de stat români, în cursul convorbirilor ce
... am avut cu ei”.

... Mens acasă, la Constantinopol, Talaat-bey
... a unui colaborator al ziarului „Tanin” ur-
... arele declarații:

... „Mă întorc dela București cu foarte mare sa-
... tate; cordialitatea ce am întâmpinat pre-
... mi-mi-a lăsat o amintire neuitată. Sunt
... bucuros că tuturor miniștrilor români și Ro-
... mii cari mi-au dat dovezi de simpatie. Ro-
... mânia nu este direct interesată în cestiunea insu-
... rării o soluțiune pacifică a acestei cestiuni tre-
... bătoare să cauzeze satisfacțiune în România, este
... interesată să ea va da în această privință tot
... ce poate.”

O învățătură.

Organul Sașilor guvernamentali din Sibiu
... „Sachsen-Deutsches Tageblatt” se ocupă
... în numărul său din 30 Mai într'un articol în-
... titulat „O învățătură” cu cauzele cari au provo-
... cat în timpul din urmă o dispoziție împotriva
... maghiarilor, mai cu seamă împotriva Un-
... gariei și constată față cu învinuirile ridicate în
... legătură de opoziția maghiară împotriva mi-
... nistrului de externe și primul ministru contele
... Tisza că chiar spiritul de maghiarizare inaugu-
... rat în politica de naționalitate a provocat ura
... maghiarilor de dincoace și dincolo de Carpați
... și de Maghiari. Vina ce o poartă politica de
... naționalitate la aceasta desvoltare a lucrurilor,
... scrie organul sășesc din Sibiu — a ieșit la
... lume mai lămurit în momentul de față, când
... este târziu, poate prea târziu se încearcă o
... schimbare de pe drumul greșit. Vina aceasta
... de Maghiarii nu s'au mulțămît numai ca să
... scrie cu cea mai mare energie pentru caracte-
... ristică unitară al statului față cu toți cari i s'au o-
... pus ei au trecut peste cadrele acestui prin-
... cip de stat și au amenințat și au atăcat po-
... zitiunile nemaghiare din Ungaria chiar și în exi-
... terior lor culturală. Prin aceasta politica de na-
... ționalitate ungară s'a pus în tot cazul pe o bază
... greșită. În loc de a ține la principiile lui Fran-
... c Deak cuprinse în legea de naționalitate, Ma-
... ghiarii au crezut că unitatea statului și heghe-
... monia lor vor fi asigurate mai bine dacă vor des-
... tinaliza în grabă pe cetățenii nemaghiari și

aceștia se vor contopi cu maghiarimea într'o
unitate nu numai politică ci și culturală. Acea-
sta a produs foarte natural numai amărârea, care
se manifestă acum dincoace și dincolo de Car-
pați.

În ce privește tratativele contelui Tisza cu
Români — organul sas din Sibiu — accentuează
că și fără să fie continuate aceste, trebuie adusă
politica de naționalitate pe o cale dreaptă și
aceasta își va arăta efectul cu siguranță, desi-
gur nu imediat, ci după ani sau decenii. Orga-
nul sășesc atrage în sfârșit atențiunea factorilor
dela cârmă din Ungaria asupra unei alte învă-
țături care rezultă din raporturile actuale ale
monarhiei cu România. Aceasta învățătură pri-
vește situația Germanilor din Ungaria.

În imperiul german aliat — scrie „Sieben-
bürgische D. Tagblatt” — se întărește în chip
evident dispoziția dușmănoasă Ungariei, chiar
din cauza tratamentului nemulțămitor ce s'a
aplicat până acum exceptând pe Sași Germani-
lor din Ungaria și factorii competenți din Un-
garia ar trebui să facă tot posibilul ca aceasta
dispoziție, care mai curând sau mai târziu va
stăpâni și cercurile oficiale, să o lipsească de
orice teme, ceea ce se poate face fără ca să fie
jertfite interesele statului sau ale maghiarimei.

INFORMAȚIUNI.

Ciudățenii.

XII.

Hodorogul la Arad.

Față de vestile alarmate despre incorporarea pa-
rohiei gr.-cat. române din Arad la Hodorog, deodată cu
revizuirea des făgăduită dar cam încet realizată —
ne-am adresat celor mai competente instanțe, pentru a
afla adevărul. În urma unei afaceri mijlocite de d. Dr.
Ștefan Pop cu o societate străină de zidire, parohia
amenințată este azi în așteptarea unei averi de câteva
milioane coroane. Este deci explicabilă atât pofta ho-
dorogitilor cât și alarmarea obștei românești. Spre li-
niștirea alor noștri dăm informațiile primite în chestie,
din — repetăm, — cele mai competente surse. — S. C. D.

Budapesta, 31 Mai 1914.

Abla azi Vă pot răspunde, la scrisoarea d-v. din 19
I. c. ...N'a fost vorba niciodată, despre incorporarea pa-
rohiei române din Arad, la dieceza de Hajdudorog. Un
anumit Paris, odinioară student la un seminar romano-
catolic, pe urmă trecut la reformați, apoi iar revenit
la romano-catolici, colindase zadarnic pe la episcopul
catolic, și în urmă pe la ai noștri, ca să-l hiroto-
nească de preot. A fost refuzat, fiind omul acesta cam
tulbure la creeri. Acum, pe semne voeste să câștige me-
rite deosebite — iată cum se traduc în practică „nobi-
lele” intenții ale parohiei maghiare! — și cu ajutorul
alor 30 de subscrieri de credincioși greco-catolici din
Arad, a cerut, să fie scoși de sub jurisdicțiunea pa-
rohului român din Arad, și să fie considerați
ca filialiști parohiei dela Macău, care aparține Hajdu-
dorogului. În rugarea lor au declarat, că nu le trebuie
nici biserica noastră, nici fondurile noastre. Biserica
romano-catolică are o capelă în Arad. Aceasta li s'ar
fi pus la dispoziție, și un popă rutean, care afirmative
e profesor la un liceu din Arad, ar fi slujit. Nu vor is-
buti însă, căci episcopul nostru țin la principiul terito-
rialității, a cărui neorespectare ar da ansă la necontente
tulburări. În viitor eventualele dileme ivite pe urma
acestui principiu, se vor rezolvi așa, că gr.-catolicii
neromâni vor fi îngrijiți de parohii romano-catolici”.
Primiți, etc.

Arad, 2 Iunie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic a-
nunță: schimbarea temperaturii, la răsărit ploii
cu furtuni.

Prognostic telegrafic: vreme schimbăcioasă,
în unele locuri ploii.

Temperatura la amiaza a fost 22.2 C.

— Mâne, Mercuri, fiind sărbătoare — Con-
stantin și Elena — numărul viitor al ziarului
nostru va apare Vineri dimineata.

Scrisoarea doctorului Gerovski către con-
tele Tisza. Dr. Roman Gerovski, medic în Pe-
tersburg (fratele celor doi Gerovski deținuți
pentru „agitație panslavă” și acuzați de înaltă
trădare), a trimis ziarului „A Est” o „Scri-
soare deschisă către primul ministru contele
Ștefan Tisza”. Ziarul maghiar probabil din
motive patriotice nu publică scrisoarea, dar
menționează cuprinsul.

În acea scrisoare doctorul Gerovski afir-
mă că niciodată nu a avut legături intime cu
d. Dr. Al. Vaida-Voevod, acuzat în plin par-
lament de contele Tisza, că face rusofilism,
— doar că îl cunoaște ca medic din Karlsbad.
În schimb Gerovski declară că mai de mult
familia lui a stat în legături intime cu familia
Tisza. Coloman Tisza, tatăl actualului prim
ministru, pe vremuri era în cea mai bună prie-
tenie cu unchiul fraților Gerovski, Adolf Do-
branski, pe care-l tutuia — dar în cele din ur-
mă l'a acuzat cu trădare de patrie și l'a dat
pe mâna tribunalului.

Doctorul Gerovski spune că aceste apu-
cături le-a moștenit și contele Tisza; iar dâ-
șii (frații Gerovski) nu fac agitație panslavă
și împotriva monarhiei, ci numai împotriva
regimului actualului guvern maghiar, regim
care se introduce și în Bucovina.

Astfel acuza nedovedită și, în consecință,
adusă pe nedrept dlui Dr. Alexandru Vaida-
Voevod — se întoarce de dreptul împotriva
acuzatorului, cu dovezi autentice. Acum e rân-
dul contelui Tisza să se explice, ori mai co-
rect: să se pocăiască pentru totdeauna.

Despărțământul Borosbeș al Asociațiunii
va ținea 4 ședințe în diferite comune, în cari se
vor înființa și agenturi. În fiecare comună se
vor ținea câte 2 disertațiuni. În Dieci (Décse)
va fi în 8 Iunie, în Cil (Alcsil) în 14 Iunie, în Al-
maș în 21 Iunie iar în Zeldiș (Zöldes) în 7 Iulie.
În 12 Iulie se va ținea adunarea generală a des-
părțământului în Gurahonț (Honcztó) când va
fi și o petrecere.

Primar român de 130 ani. De curând a mu-
rit într'o comună bulgărească de pe malul Du-
nării bătrânul Vesnicu de origine român, care
a ajuns etatea înaintată de 130 ani. De mai bine
de jumătate secol a fost primarul satului și cu
cea mai mare punctuozitate și-a purtat oficiul.
Vesnicu e unul dintre acei puțini cari au luptat
contra lui Napoleon și ca prizonier l'a și văzut.
Moartea lui a fost provocată de un accident,
altfel poate că trăia mai mult.

D. maior Dumitrescu Toma dela marele stat
major al armatei române, a fost numit pe ziua
de 1 Aprilie v. a. c. atașat militar al României
la Belgrad.

Dsa s'a prezentat pentru plecare dlui Ion I.
C. Brătianu ministru de război și dlui general
Ilescu, secretar general.

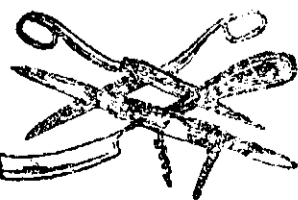
Un omagiu al dlui Selahedin, adus culturii
românești. D. Hagi Selahedin, profesor de limba
și literatura franceză la universitatea din Con-
stantinopol a anunțat pe profesorii universității
din Iași, că a hotărât să înscrie pe copilul său la
liceul internat din Iași, ca un omagiu adus leșe-
nilor în special și Românilor în genere pentru
primirea frumoasă ce s'a făcut excursioniștilor
otomani.

Acidire de prăvălie

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că am deschis
în Oradea-Mare, Rákóczi (F6-)ut 19

O ASCUȚITORIE ARTISTICĂ MODERNĂ

... spre reparare și ascuțire totfelul de briciuri,
... foarfece, mașini de tuns, mașini pentru măcinatul
... mașini pentru tunsul eailor și a oilor. Țin în
... totfelul de PARFUMERII din patrie și din străi-
... artiții de toaletă pentru cap și p. față, totfelul
... de oțel, și unume: briciuri, foarfece, mașini

... pentru tuns, tăietor de bățături, cuțitase pentru tăiatul hâr-
... tiei, cuțitase de buzunar și penițele, precum și artiții pentru
... bərbieri. — Roagă binevoitorul sprijin al onoratului public.

Cu distinsă stimă:

Ko 1974-52.

KOLLER AGOSTON ascuțitor artistic.

Dela institutul S. E. european. Ni se scrie din București: Cursurile institutului care mai continuă se vor încheia în felul următor: d. prof. Iorga va termina la 23 și 24 c. *Istoria Albaniei și Bibliografia*; cursul dela universitate despre războiul balcanic va continua încă trei Vineri, 23, 30 Malu și 7 Iunie.

D. profesor *Pârvan* va încheia cursul în două lecții, 20 și 27 (dela orele 5—6); iar d. V. *Meruțiu* va ține Marti (20 c.) la orele 7—8 seara, la Institutul de Geografie, ca încheiere a cursului o conferință intitulată: *Popoarele Ungariei în fața noului recenzământ oficial* în care va comunica foarte interesante date inedite cu privire la situația etnică a poporului român în Ungaria.

Poetul Rosegger despre Bucovina. Cetim în „Viața Nouă” din Cernăuți: Nobilul poet german din Stiria, Peter Rosegger, scrie în revista sa „Heimgarten”, care apare la Graz, următoarele lucruri foarte neplăcute, dar, din nefericire, foarte adevărate despre țara noastră și reaua ei gospodărie: „Înainte mea am o hartă a crimelor din 1900 care-i făcută c'o scală de culori. Într'ansa află provinciile din Austria cu cei mai mulți și cu cei mai puțini criminali pedepsiți. Provincia care are culoarea cea mai deschisă, are și cei mai puțini criminali, iar provincia cu culoare foarte întunecată are cei mai mulți făcători de rele. Austria de sus e albă ca un înger. Dintr'o sută de mii de locuitori cari ar putea fi pedepsiți, dacă ar face crime, ea are numai 2000 de pedepsiți. Pe urmă culoarea aurului o are Stiria cu vr'o 2500; asemenea Vorarlbergul. Mai umbrite sunt colorile Tirolului, Carintiei, Istriei și Boemiei, cu toate aceste la 100 de mii de oameni maturi pentru a fi pedepsiți în caz de crimă se află numai 3000 de pedepsiți. Ceva mai întunecate sunt Austria de jos, Moravia, Carniolia și Dalmația cu aproape 3500. Pe urmă vine Silesia cea mohorâtă cu vr'o 4000, Galiția cea neagră cu 5000 și întunecata Bucovina cu peste 5000 de făcători de rele la 100 de mii de oameni maturi de a fi pedepsiți în caz de crimă! — Ce face oare buna țărișoară a fagilor că are cu două treimi de criminali mai mult decât Austria de sus? Să fie pricina șiretenia făcătorilor de rele sau incapacitatea poliției că atâtea țări au așa de puțini pedepsiți? Căci să notăm bine, cifrele amintite nu indică numărul criminalilor în genere, ci numărul celor cari au fost prinși”.

Un ziar german din Bucovina explică faptul prin destoinicia jandarmeriei noastre... Bine ar fi, dar altele sunt cauzele: numărul enorm de mare al criminalilor, mizeria care-i împinge la fărâdelegi și lipsa de școală și de lumină în care zace Bucovina aceasta a tuturor neamurilor aduse aici de vânt și de guvernele noastre. De vr'o 140 de ani de când suntem sub stăpânire austriacă așa de puțină cultură adevărată am primit de sus, dela Viena, încât numărul analfabetilor din Bucovina e tot așa de mare ca și în România care numai de 50 de ani se bucură de binefacerile culturii apusene. Măcar de ni s'ar fi dat cea cultură dela Viena, spre luminarea noastră, dar, ea, fiind străină de sufletul și firea noastră, mai mult ne-a întunecat, și aceasta a și fost scopul dirigătorilor noștri de pe vremuri. Iată pricina de ce țara noastră, pe hărțile criminalilor din Austria, are cea mai neagră culoare, asemănătoare cu întunerecul în care ne aflăm și acuma.”

Incăierare între Sârbi și Bulgari. După ziarul „Politica” din Belgrad lângă satul Milkovac, de pe granița sârbo-bulgară, la est de Piro, s'a întâmplat o încăierare între posturile de graniță sârbi și bulgari; peste 400 de focuri de pușcă au fost trase.

Această încăierare a fost pricinuită de soldații bulgari care, urmărind pe doi dezertori bulgari, au pus piciorul pe teritoriul sârb, după care postul sârb de pe graniță a deschis focul: mai mulți Bulgari ar fi fost răniți.

Inecarea unui aviator. Elevul aviator Alfredo Agostinelli, pe când pilota un monoplan deasupra coastei dela Antibes s'a prăbușit în mare inecându-se.

O vizită la Bernard Shaw, marele scriitor englez. Traducătorul lui Bernard Shaw în limba germană, Siegfried Trebitsch, aproape în fiecare an îl cercetează pe renumitul critic și scriitor englez. Vizita de anul acesta și-o povestește în cele ce urmează:

„Aștept în biblioteca lui Shaw, în față cu statura lui Rodin, când scriitorul intră și întinde mâna prieteneste. Shaw se pricepe cum se petrece timpul cu cineva împreună. Niciodată nu pune întrebări superficiale, ci de-a dreptul intră în miezul chestiunii, și ceea ce vrea să știe nu se referă la operele lui, ci la întreaga viață politică, artistică și literară. Peste câteva minute ne chiamă la masă. Shaw de mai mulți ani e vegetarian, însă oaspeților la casa lui li se servesc mâncările obișnuite cu cărnuri. Scriitorul a făcut studii asupra organismului omenesc și a ajuns la convingerea că cărnurile strică sănătatea. Cu toate acestea el a rămas uriașul de mai înainte și puterea de muncă i s'a dublat. — Despre el nu se poate spune că nu iubește societatea; dânsul împreună cu soția cercetează societățile alese. Numai când vrea să lucreze, atunci caută singurătatea: părăsește Londra pe un automobil condus de el și se duce până la Ayot, o mică proprietate a lui. — Încă nimeni nu a văzut manuscrisul lui Bernard Shaw; el stenografiază totul, apoi dictează la mașina de scris, ori bate el însuși. — De câte ori am fost la dânsul, totdeauna s'a vorbit de proiectul unei călătorii în străinătate, mai ales în Germania, de unde i-a pornit renumele. Dar nu se îndură să plece, pentru că știe că mii de oameni l'ar căuta să-l vadă și să-i vorbească și dânsul are oroare de oamenii cari spun vorbe de prisos. Astfel preferă să rămână la căminul său din Londra, cu nevastă-sa, pe care o iubește foarte mult”.

Ierusalimul al creștinilor. Cetim în „Fulgurul” din Iași: Venerabilul și cunoscutul filantrop și bun creștin, d. colonel C. Langa, a adresat M. S. reginei o scrisoare, prin care-O solicită a interveni pe lângă M. S. regele de a lua inițiativa ca, printr'o acțiune diplomatică, să obție ca Ierusalimul, orașul sfânt al creștinătății, să fie scos de sub stăpânirea turcească și trecut sub stăpânirea creștinilor, sub o modalitate ce se va stabili în mod ulterior.

Turcii își au într'a lor stăpânire orașul lor sfânt, Meca, și n'ar fi pentru ei o pierdere simțitoare dacă ar renunța la stăpânirea Ierusalimului, de care nu-i leagă nici credința, nici vre-un trecut istoric glorios.

Nu cunoaștem modul în care M. S. regina va fi primită această propunere și așteptăm cu nerăbdare răspunsul Ei.

În tot cazul, chestiunea prezentând o deosebită însemnătate, mai ales acum când, prin inițiativa dlui Th. T. Burada, vom avea și noi România biserica noastră la Ierusalim, vom reveni asupra ei”.

Drumul Berlin—Viena în cinci ore. După cum se anunță din Viena, alaltăieri locotenentul Beutscher din artileria germană a sosit cu aeroplanul pe câmpul dela Aspern. Beutscher a plecat din Berlin și a sburat fără întrerupere, făcând drumul în cinci ore.

Cât costă mustețile? Contabilul Ladislau Esztegár din Chichinda-mare i-a intentat proces de despăgubire unui bărbier, care din nebagare de seamă i-a tăiat mustețile. Esztegár cere 200 cor. despăgubire și dovedește cu martori că avea mustețe ca pana corbului, cari au impresionat multe fetițe. — Aviz tinerilor noștri cari au pornit război de exterminare împotriva acestei podoabe bărbătești de sub nas.

Bulgarii din Macedonia emigrează. Agenția bulgară spune: Grație concursului dat de consulul general rus la Salonic, 1200 refugiați bul-

gari din Macedonia greacă s'au putut imbarca spre Deadeagaci, alți 400 refugiați vor pleca pe uscat, 220 familii bulgare, având pașapoarte date de consulatul rus, așteaptă să plece din țara lor oprimată.

Știri din Petrici semnaleză prezența în munți a unei bande grecești de 30 oameni sub ordinea căpitanului Ducas, care pustiește satul bulgărești dealungul graniței greco-bulgare. Locuitorii sunt supuși torturei.

Un sătean, George Pajeff a fost muțat în muntele de lemn și ars de viu; a murit în dureri îngrozitoare. Situația Bulgarilor din Macedonia devine pe zi ce merge mai intolerabilă, din cauza persecuțiilor ce au să îndure din partea autorităților grecești și sârbești și din cauza imposibilității arbitrare ce apasă asupra lor.

Astfel la Radovici orașul este impus la o contribuție globală de 70,000 dinari și în afară de aceasta la 5 franci de om indiferent de sex și vârstă, pentru plata garnizoanei și funcționarilor sârbi; satul Podreș din acelaș județ este impus la o contribuție de 68.000 farnici etc. Macedonia este astfel transformată în țară pustie; populațiunea atât bulgară cât și musulmană se vede nevoită să emigreze.

Vizita consilierilor comunali din Paris la Iași. În cursul luni August vor sosi în Iași membrii consiliului comunal din Paris în frunte cu președintele lor, pentru a vizita orașul.

În special membrii consiliului vin pentru vizita abatorului comunal.

Administrația comunală pregătește consilierilor comunali din Paris o frumoasă primire.

Catastrofa pe un yacht al țarului Rusiei. Se anunță din Petersburg: Un yacht al clubului Imperial, având 7 persoane din înalta societate pe bord, s'a scufundat în timpul unei excursiuni în apele finlandeze. 6 persoane, între cari 1 locotenent, 2 studenți și 3 domnișoare din elită, s'au înecat. Al șaptelea pasager e pe moarte.

Găsirea balonului exploratorului André. La găsiunea suedeză din Petersburg anunță că o telegramă sosită din Jakutsk, în Siberia orientală, spune că inginerul Grokowski ar fi găsit într'o pădure virgină rămășițele unui balon vechi care se crede a fi balonul exploratorului polar André.

Inagurarea târgului moșilor. Inaugurarea târgului moșilor din București se va face Joi 22 Mai v. la orele 5 d. a. în prezența M. S. reginei și a familiei princiare.

Dispariția unei insule. La 28 Aprilie a dispărut subit o mică insulă din arhipelagul desemnată în hărți, sub numele de „Salomon”. Această dispariție curioasă s'a petrecut într'o noapte foarte calmă și senină.

Proiectul unei expoziții cu deficit. Din Petersburg se anunță: Consiliul de miniștri discută proiectul unei mari expoziții industriale și economice în Moscva. Bugetul acestei expoziții proiectate prevede un deficit de cincisprezece milioane ruble. Consiliul de miniștri cu toate acestea a hotărât să depună proiectul la duma și se prevede că el va fi votat, deoarece — după cum afirmă ministrul de comerț — această expoziție va avea influență binefăcătoare asupra comerțului rusesc, dând o icoană fidelă a progresului realizat de Rusia pe terenul economic și industrial în ultimii 20 de ani.

Președintele Poincaré și serviciul militar. Se anunță din Saint-Brieuc: Răspunzând la o aluziune a primarului, în discursul său pronunțat la banchetul municipalității, d. Poincaré a zis: Aveți vreme de a repeta în public că nimeni dintre bretonii coastei de nord nu ar consimți să lase să se slăbească armata lor, să se compromită apărarea națională. Nu mă așteptam la mai puțin din partea pătrunderii dale. Nu pe acest pământ de marinari și de soldați se pot uita lecțiunile trecutului; nu Bretania va

Dr. BALÁZS EMIL
Institut pentru consultațiunile medicale,
TIMIȘOARA-centru Palatul Dauerbach.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen
Operarea polipilor și a altor formațiuni cu același raze. Electroizl.
Metode electrice de vindecare. Massage electrică. Vindecarea
bolilor de beșică prin electricitate. Consultațiunile pentru opo-
rare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m.
Celor din provinci cărora se recere îngrijire mai îndelungată le
stă la dispoziție camere confortate anume. (Ba 927—00)

...ceea care va fi surdă la glasul Franței! A...
...dului Poincaré la împlinirea datoriei mili-
...si patriotice ridică o furtună de aplauze.
...trăgă: „Trăiască Poincaré!” „Trăiască
...!”

Principele Carol la Berlin. Vineri seara a
...loc la palatul imperial din Berlin un prânz
...zală urmat de recepțiune la cari au asistat
...tratul, împărăteasa, principesa moștenitoare
...membri ai familiei regale. Printre invitați
...zabu și principele Carol și generalul Pertinax.
...Seara a avut loc o reprezentație de gală
...opera regală. Erau de față suveranii Germa-
...principele Carol al României și alți prin-

**Dela examenele de alegători din comitatul
...Severinului.** „Drapelul” primește urmă-
...zele șire dela un cetitor al său: „M'am luat
...după lumea nouă, urcai cam cu șfială
...le primăriei ca să fac examen din scris-
...ci-că să-mi câștig dreptul de: „Vot
...versal” la mână. Norocul că am nimerit un
...ător bun: m'a întrebat tocmai din ce-am
...Cetirea a mers ca pe apă, căci tocmai
...si-afară; scrisul? scrisul a mers mai me-
...am dat tocmai de-o pană de găscă, răta-
...prin puțutul mesei încă de pe vremea fe-
...cnez: marele Rădulescu; și se știe,
...nele de pe acele vremuri erau dedate
...deletea, începui deci să scriu: „Sunt în
...de 50 ani, am 5 copii, deja de 24 ani că-
...fără avere, locuitor în Gușata Lugojului,
...de zănat nici când nu m'am lăsat, am trăit
...uri ușoare, amplioații erau puțini, dare mică,
...de clacă, rele nimeni să nu facă, ca ast-
...care să trăiască cu îndestulare!” Direc-
...un om mare, voinic și cu „ochilari”, la
...ingare mă trânteste pe motivul, că contin-
...scrisului nu mai corespunde timpului mo-
...Eu însă dlbaci în ale scrisului, așezai lute
...de găscă în colbul din măsuță și iau un
...nou, care scrie după calapodul refor-
...„Darea-i mare, timpuri grele, nu-s pa-
...niet cucuruz în hambare și 'n loc de „Vot
...rearr”, ne-am ales cu: „Vai și-amar”. —
...vezi, asta-i bun, zise d. director, acum
...testamoniu și te du, iar la anul să votezi
...guvernul”. — În fine, ștergându-mi su-
...răsuflai odată ușor, fălos că acum la
...sta de 50 de ani am reușit să trec „netrântit”
...acest examen, alegându-mă cu un drept
...mult pe hârtie, l'am pus și pe acesta lângă
...alte documente, cari își dorm somnul în
...meta că vor beneficia de ele cel puțin ur-
...mel. Astfel se sfârși și comedia asta, Dum-
...știe ce-o mai aduce și ziua de mâine.”

Delinquența mâinii lui Dzeu. Ni se scrie din
...Duminecă la orele 2 și jum. d. a. o
...oare a dat peste comuna noastră Za-
...care deși era dorită, a venit într'un mod
...repat. Ploaie teribilă, rupere de nor cu
...deasă și de mărime diferită. Trăsnete și
...zete continue, dar mai puternice decât cele
...armelor dela Ferdinandovo! A trăznit ar-
...a trăznit și dărâmat case, a trăznit însă
...un cinstit românaș — **Petru Muntean** —
...ate de 30 de ani. Era reprezentant comunal
...er aplicat în slujba șvabului ca păstor comu-

...la orele 3 d. a., când plecase sârmanul în
...turmei de sub îngrijirea ortacului său în
...ceastă zi, în apropierea liniei ferate fu lovit
...trăznet în creștetul capului părjolindu-i pă-
...a. Spune neamțul ce venea pe acelaș drum în
...că, lovindu-l trăznetul l'a făcut „pup”
...momentan ridicându-se drept în sus s'a ră-
...mat ca și o columnă în lungul drumului, fără
...alt semn de viață.

...la preseara nenorocitei zile povestea priete-
...săi cum odată de frica trăznetului căzând
...pământ a stat așa 2 ore luat fiind drept mort,
...de nici un semn de viață și numai când a
...ridicat de consotii săi spre a fi transportat
...reventat larăș în fire, fără de a suferi vre-o
...dare.

Ce presimțire!
Lasă după sine nevasta și pe văduva lui ma-
mă, fără de nici un alt ajutor.

**Monumentul soldaților români morți în Bul-
garia.** În vederea executării monumentului
pentru soldații români morți în campania din
1913, numeroși sculptori au înaintat dlui locot.-
colonel Radovici, prezidentul comitetului de ini-
țiativă, machetele acestui monument.

Cu ocazia marilor serbări populare ce se
vor da în parcul Carol în zilele de 24, 25 și 26
Mai v. (Rusalii) în vederea măririi fondului ne-
cesar ridicării monumentului, machetele vor fi
expuse iar juriul de artiști instituit se va pro-
nunța asupra lor.

Ministerul lucrărilor publice ale României
având în vedere patrioticul scop al acestor ser-
bări a acordat o reducere de 75 la sută pentru
cl. III și 50 la sută cl. II tuturor persoanelor din
provincie cari vor veni să asiste la serbări. Re-
ducerea începe la 23 Mai v. și ține până la 28
Mai inclusiv.

Ministerul de război a luat dispozițiunea ca
la toate mormintele soldaților morți la înapoie-
rea din campanie și cari au fost îngropați pe
câmpul unde au căzut sau în cimitir, să se con-
struiască câte un grilaj, să se pue câte o cruce
de piatră, să se scrie pe cruci numele soldaților
și corpul de unde au făcut parte, precum și in-
dicația: „**Morți în campania din 1913, — Patria
recunoscătoare**”.

Reconfirmarea mandatului lui M. Abramoff.
Cetim în „Seara”: „Am anunțat în ziarul nostru
că M. Abramoff deși a fost judecat și condam-
nat la 5 lei amendă pentru că și-a instrăinat pa-
saportul se află totuși arestat. Motivul menți-
nerei sale în stare de arest este acela că nu s'a
stabilit complet nevinovăția sa în atentatul de-
la Debrețin. Mandatul lui Abramoff a venit din
nou la tribunal spre a se vedea dacă trebuie,
sau nu confirmat. Tribunalul din Ilfov, secția 4-a,
după lungi discuții, a reconfirmat mandatul lui
Abramoff.

Care este tutunul cel bun? Tutunul bun tre-
buie să întrunească următoarele condițiuni:
1. La fumat să nu aibă un miros fetid sau pi-
cant, dar unul plăcut, care să nu fie aromatic.
2. Nu trebuie să dea semne de detunături,
ceia ce se întâmplă, când el conține nitruș. Va-
porii de nitruș afectează plămânii.
3. Când se tratează tutunul în apă caldă, li-
chidul filtrat pe praf de cărbune nu trebuie să
lase după evaporare cristale de nitru.
4. În fine, tutunul nu trebuie să conțină nici
o urmă de metal, în particular de plumb, cupru
sau antimoniu.

Primirea excursioniștilor români în Serbia.
În vederea excursiunii pe care membrii came-
rilor de comerț și industrie din România o vor
face-o la Belgrad, ni se comunică din Serbia că
se fac mari pregătiri pentru primirea excursio-
niștilor români.

Sufragete incendiare. Din Londra se anun-
ță: Rusaliile catolice sufragetele le-au făcut me-
morabile punând foc renumitei catedrale War-
gawe din Henley, care a fost distrusă cu desă-
vârșire de flacări. De asemenea au incendiat și
un vechi castel din Windsor, unde însă focul a
putut fi stâns. În ambele locuri sufragetele și-au
lăsat biletele de vizită și câteva manifeste. Poli-
ția e pe urma lor.

**x În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mitt-
telmann pentru stomac încetează în scurtă
vreme lipsa de apetit, incuțierea scaunului, du-
rerile de cap, cărceii de stomac, arderea de sto-
mac, apoi tot felul de boale de intestine, luând
de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lin-
gură cafea. Prețul 2 coroane. Pregătește și ex-
pediază: Eugen Mittelmann, farmacie în „Leul
de aur” în Ungvár, str. Nagykld-u. (M1 1621)**

x „Tokio” extirpător de bătături. Se poate
folosi cu succes contra bătăturilor (la picioare),
negeilor și contra scortășării pielei. După o fo-
losire de 2 zile ne scăpăm de durerea bătături-
lor. — 1 doză 50 fil. Pentru 60 fileri se trimite
francat. Adresa: **TÖMÖRI-ANTAL, Cegléd,
H. kerület. Tő 1919**

x Circ în Arad. Cunoscutul circ al lui Horváth va sosi
în dimineața zilei de 4 Iunie n. cu un tren special pen-
tru câteva zile în Arad. În aceeaș zi seara la ora 8 și
jum. va da o mare reprezentație de deschidere în
piața Bela. Programul circuitului e similar programelor
mondiale de acest fel și în consecință va mulțami
așteptărilor on. public.

Ultima oră.

**Călătoria contelui Czernin la Budapesta
și Viena.**

București. — În zilele cele mai aropliate am-
basadorul austro-ungar contele Czernin va ple-
ca la Budapesta, iar de acolo se va duce la
Viena.

Călătoria regelui bulgar la Viena.

Budapesta. — Regele Bulgariei, Ferdinand
a sosit azi înainte de amiază la Budapesta, con-
tinuându-și imediat călătoria mai departe spre
Viena. Regele Ferdinand face această călătoria
la Viena incognito și din cauza aceasta nu
s'a sult pe tren în Sofia, ci într'o gară mai mică
din apropiere.

Dimisia Guvernului sârbesc.

Belgrad. — Un comunicat oficial, publicat
azi după amiază, anunță că regele Petru a luat
cu regret la cunoștință dimisia cabinetului Pa-
sici și va lua dispoziții privitor la formarea u-
nui nou cabinet mai târziu.

Rechemarea prințului de Wied?

Viena. — Între ministerele de externe din
Roma și Viena se afirmă că s'au pornit trata-
tive pentru rechemarea prințului de Wied din
Albania. Acesta va rămânea în Albania nu-
mai până când cabinetele vor afla un candidat
în locul lui.

BURSA DE CEREALE

Bursa de cereale din Budapesta.
(După 50 kgr.)

	— 2 Iunte.
Grâu pe Octomvrie	13.30
Secară pe Oct.	9.85
Ovăs pe Oct.	8.13
Porumb pe Malu	7.86
Porumb pe Iulie	7.99
Porumb pe Maiu (1915)	7.55

POSTA REDACȚIEI

DI Alexandru Lupeanu este rugat să-și dea adresa
exactă, și să caute la „Petru Maior” o scrisoare reco-
mandată.

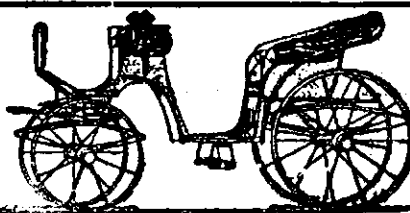
Mai multora. Biroul central va da răspunsurile în
chestiile electorale numai peste câteva zile. Secreta-
rul partidului a fost dus câteva zile în afaceri.

POSTA ADMINISTRATIEI

Gheorghe Moisă, Budapesta. Am primit 7 cor. în
abonament până la 31 August a. c.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Telefon Nr. 467.
Kardos Gyula,
la mai mare fabrică de trăsuri sudungară
cu putere electrică **TEMESVÁR-GYÁRVÁROS,**
Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.
Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruț
și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele
mai moderate — Prețurent gratis și franco. — **Cară
funebre,** felurile căruțe »landaner» cu prețuri moderate

„Corvineana”

Institut de credit și de economii, Hunedoara.

CONCURS

Direcțiunea institutului de credit și economii „Corvineana” societate pe acții în Hunedoara (Vajdahunyad), publică prin aceasta concurs pentru ocuparea postului de practicant dotat cu salar anual de K 1200.

Dela reflectanți se recere ca să documenteze, că au absolvat o școală comercială superioară cu examen de maturitate.

Cererile provăzute cu atestatele în original sau copie legalizată sunt a se înainta până la 28 Iunie st. n. 1914 la subsemnata direcțiune.

Hunedoara, la 26 Mai 1914.

DIRECȚIUNEA.

(Co 2160)

Subscrisul caut un

CANDIDAT DE ADVOCAT

cu practică, pe lângă condițiuni favorabile. Aplicarea din 1 August ori cel mai târziu din 1 Septembrie 1914.

Dr. STEFAN CHIRILOVICIU

advocat, Iia-Murășană (Marosillye).
(Ci 2169)

Candidat de avocat

afă aplicare din 1 sau 15 Iunie în cancelaria advocațională cu sediul judecătoresc. — A se adresa la administrație. (A 8150)

Alte K. K. Feldapotheke

WIEN, I. Stefansplatz 8.

Depozit de totfelul de preparate farmaceutice și cosmetice din țară și străinătate.

CREMĂ HAZELINE. Cel mai probat cosmetic pentru piele
crispată aspră și pentru inflamațiuni de piele de orice natură. — Tubul costă . . . cor. 2.10 și 1.20

POMADĂ ORIENTALĂ împotriva pe-
lor de pe față . . . cor. 1.60
La aceasta săpun . . . — 70 fl.

PETROSOL fluid împotriva asudării picioare-
lor efect sigur, prețul . cor. 1.20
(E 1950)

Bătăturile,

in un

scortoșenia pielii, ur-
ciilor de pe mâni și din
față încetează în decurs
de 1 și dacă folosiți

„CANNABIN”

1 sticlă 1 cor., francoasă
1 coreană 40 fl., 3 sticle
franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la preșă-
tor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „COROANĂ” în Győr.

MINISTERUL FINANTELOR

Direcțiunea Contabilității Generale a Statului
și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 19416

din 5 Mai 1914.

PUBLICAȚIUNE

A 51-a tragere la sorți a titlurilor de rentă
4%, amortibilă din 1889, împrumutul de Lei
32.500.000, se va efectua în ziua de 1 (14)
Iunie 1914, ora 10 dimineața în sala spe-
cială a Ministerului de Finanțe, conform dis-
pozițiilor stabilite prin regulamentul publicat
în „Monitorul Oficial” Nr. 245 din 7 Februarie
1906.

La această tragere se vor amortiza titluri
în valoare nominală de Lei 371.300 în pro-
porția următoare:

37	titluri à	5000 lei	185.000 lei
181	” ”	1000 ”	181.000 ”
53	” ”	100 ”	5.300 ”

271 titluri p. o valoare nom. de 371.300

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Contabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.
D. Petrovici.

Ceasornice,

Bijuterii,

Gramofoane, Plăci.

Chiar și pentru
plătiri în rate.

Ceasornice „Strap”, dela 5 cor. în sus, tude-țiere și
filieri. Lunar noue recepții de plăci. Mare magazin de
articli pentru sport și lampă electrice pentru bursei
Pentru clasornicele și gramofoanele noui se dă garanție
de 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 5 ani.
Atelier de reparație pentru ceasornice, bijuterii, gram-
foane. Schimb de aur și argint zdrobit. Tăi
József, Cronometru și orologier artistic, Szeged
(Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori la
recunoștință. Pretcurrent ilustrat gratis. Permanent me-
tăi de plăci românești.

No 122

TELEFON: 11-75.

Mokos Sándor

VOPSEȘTE!

CURĂȚEȘTE!

Primește spre vopsire și curățire
chimică haine de femei, bărbați și
copii. Pentru comoditatea on. public
am deschis o prăvălie în Zöldh-
Passage nr. 93. — Spăl guler și
manșete în mod excepțional.

Fabrica: strada Körde nr. 12.
Localuri colective: în Zöldh-Pa-
sage nr 93 și în str. Rákocsi 1.

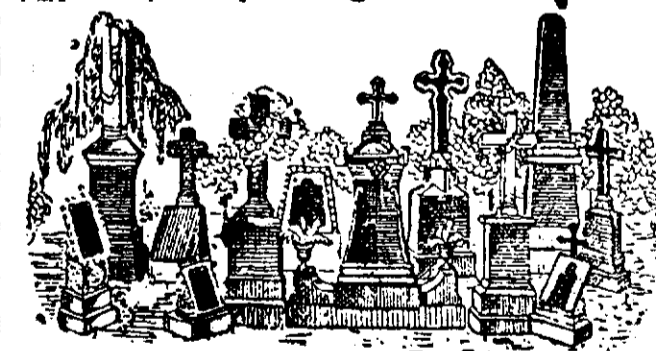
— Prețuri fixe! —

Mokos Sándor
Oradea-mare (Nagyvárad).

ADOLF ZIEGLER

PIETRAR Sibiu-Nagyszeben str. Sării 37.

Atrage atențiunea on. public din loc
și provincă asupra magazinului de **pietre mormântale** și atelierului
de piatrărie.

Bogat asortiment de monumente mormântale de
marmoră de Carrara, granit, sienit porfir, la-
brador etc. — Execut totfelul de lucrări de pie-
trărie și sculptură în piatră, după orice desen,
precum și monumente mormântale, a. Treime,
cruci pe lângă drum și lucrări de piatră pentru
clădiri, în stilul cel mai frumos și modern. Ren-
varea și aurirea monumentelor vechi morma-
ntale se execută prompt și ieftin. — Prospecte și
desenuri la dorință trimet gratis și franco.

ZI 1961

INȘTIINȚARE.

HI 1879

Aduc la cunoștința on. public, că mi-am amplificat atelierul de croi-
torie cu un magazin de haine gata pentru băieți și copii cu man-
tale de tranzițiune și mantale de gumă. — Prețuri fixe convena-
bile. — Serviciu prompt. — La dorință în provincie trimet mustre.

Roagă binevoi-
torul sprijin:

HIRSCH ANTAL,

croitor
domnesc ARAD, Andrassy-tér nr. 22.

Corecte (propise) pentru examene, dic-
tando și caligrafie. 100 bucăți

Cor. 1 20. Pentru porto să se adauge separat 30 fl.

Aviz școlar — Iskolai értesítő

legat à 30 fl. bucata.

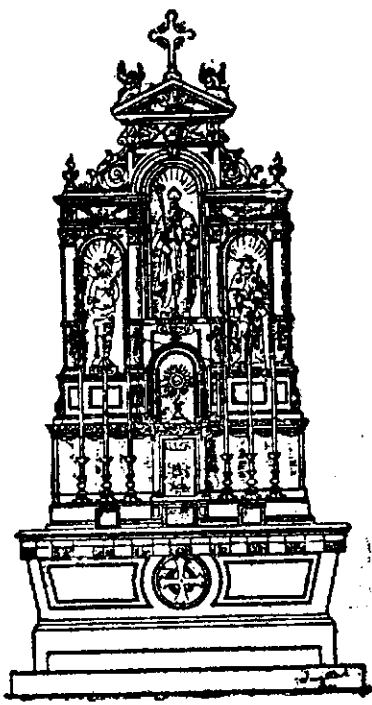
De vânzare la: „Librăria Concordia”, Arad, Deák-Ferencz 20.

Sr 1920

Szubotha István

Artă de construcție de altare și de aurire artistică
Budapest, VIII., Hunyadi-u. 26 sz.

Am în on. preoșimi gr. ort. și gr. cat. lucrări de sculptură, iconostase, altare, amvoane, fântâni pentru botez, cociugul Domnului, statire, icoane, scaune duhovnicești. Lucrări de aurire și pictură executată artistic dela cele mai simple până la cele mai decorate. Primește spre renovare și pictură iconostase și altare vechi. — Prețurent nu am decât proiecte artistice și prospecte convenabile servite gratis. — Pentru primirea lucrărilor merg la fața locului pe cheltuiala proprie.

Beutură excelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență.

Influințează producerea sângelui, întărind muschii și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari K 3.50
" " " " mică K 2. —
Se capătă în toate apotecele. Depozitul principal la

GUIDO FABRITIUS

Fa 1407. apotecar în Sibiu.

5 zile în piața Béla

Renumitul cire

Grand Colosseum Horváth

cunoscut și în Arad, va sosi în Arad cu un tren special în dimineața zilei de 4 Iunie n.

Program mondial excelent

cu 18 atracțiuni.

Prima reprezentație va avea loc în 4 Iunie (Joi) seara la ora 8.

Amănunte se găsesc pe afișe.

No 2163

Délczeg Pál

PIETRAR

BISTRIȚA, (vis-à-vis) de cimitirul evanghelic.

Atrage atențiunea on. public din loc și provincă asupra magazinului de și atelierului de pietrărie. — Bogat asortiment de monumente mormântale de marmoră de Carrara, granit, sienit, porfir, labrador etc. Execută totfelul de lucrări de pietrărie și sculptură în piatră, după orice desen, precum în monumente mormântale, s. Treime, cruci pe lângă drum și lucrări de piatră pentru clădiri în stilul cel mai frumos și modern. Renovarea și aurirea monumentelor vechi mormântale se execută prompt și ieftin — Prospecte și desenuri la dorință trimis gratis și franco. — Renumita mea firmă să nu o confundați cu alte firme similare. (Na 1347)

ATENȚIUNEA DOAMNELOR!

Pielea frumoasă a feței e condiția principală a frumuseții. Fiecare doamnă nutrește această dorință ferbinte, dar, regret, luându-se la după reclamele alarmante, răzânde numai cu dorința. — Cea mai bună dovadă despre bunătatea unui articol este faptul că este el de răsunet. — Bunătatea neobștească a preparatelor dr.-lui Sihulsky se vedește, afară de numeroasele scrisori de recunoștință, faptul că au fost expediate în toate părțile țării și în Europa, dar și în Asia și America avem numeroși mușteri, cari comandă deodată sute de cutii, pentruca să facă economie cu cheltuielile de expediare.

Preparatul renumitului dr. Sihulsky nu conține materii vătătoare; întrebuințarea acestui aparat îndepărtează

acneele, petete, sprâmbunțole, lueirea feței și roșeața feței.

Preparatele dr.-lui Sihulsky, și anume: alifă pentru față, cremă de mătăsoasă, săpun, pudră de mătăsoasă, apă pentru față, sunt pentru întrebuințare de noapte și ziua.

!!! Feriți-vă de imitații. Preparatele adevărate sunt numai cele produse pe țigle și pe împachetarea externă, cu fotografia și înscăltura dr.-lui Sihulsky !!!

Alifă pentru față de dr. Sihulsky	1 cor.	1.40	fl.
Săpun " " " "	"	—	70 "
Apă " " " "	"	1.40	"
Cremă de mătăsoasă " " " "	"	1.20	"
Pudră " " " "	" (în orice culoare)"	1.20	"

Emolientul lui Puky pentru mâni, deși e preparat nou, se bucură de mare succes, și ca atare este cel mai preparat, care chiar și mânilor celor mai neglijate le dă culoare albă și rădăcină și redă pielei o finețe ca de copilă. Modul de întrebuințare se dă la fiecare sticlă. Prețul 70 fl.

Pentru îngrijirea **spiritul pentru păr „Capillor”** care împiedică căderea părului și ca un mijloc autremant al rădăcinii părului, împiedică cheala. — Modul de întrebuințare se dă la fiecare sticlă! Prețul 1 cor. 80 fl.

Generator pentru păr redă părului căruia culoarea originală Prețul 2 cor.

Comenzile peste 10 cor. se expediază franco.

Preparatele mai sunt de vânzare la:

farmacia **MEZEI și ALEXANDER** în Kassa.

Verificați adresa corectă. — Comenzile se expediază imediat. Discreția e asigurată.

FISCHER BÉLA,

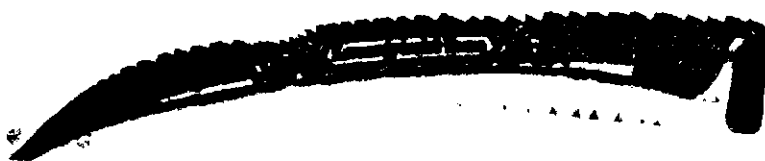
fotograf,
FĂGĂRAȘ — (FOGARAS),
piața cetății.

Prețurile fotografiilor cele mai moderne, măriti de fotografii familiare, grupuri și tablouri după orice fotografie veche, cu preferință cele mai ieftine. Execut și trimis poștal cu fotografiile, fotografiile pe poștașii pe plăci monumentale, după orice fotografie. P 1245

Comenzile din provincie se execută prompt și cu plăcere.

Să ne credeți că este în interesul D-voastră dacă comandați coasa „Koronagyémánt”.

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și mol nu se găsesc între ele.

Pentru trăinicia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. la comanda de 10

Prețul: 1 buc 1.80 1.90 2.00 2.20 2.40 2.50 2.60 cor. buc. 1 se dă rabat.

Comenzile se pot face prin trimiteră banilor înainte sau pe lângă ramburs la

Lengyel Testvérek, magazin de coase „Koronagyémánt”.

Kaposvár, Fő-utca 22 R.

Le 522

Incze József

magazin de cuptoare **Dés (Dej)**, str. Bánffy nrul 31.

Nr. telefonului 100.

Nr. telefonului 100.

Mare magazin permanent de cuptoare moderne și multicolore, din material excelent, căminuri și vetre de fier, specialități de garnituri de încălzitoare rapide cu economie de 40%. Tot aci mare magazin de plăci pentru pă-

reți și pentru vane. Execută totfelul de lucrări în branșa captorării și anume: clădirea, repararea și curățirea cuptoarelor vechi atât în loc cât și în provincie, pe lângă prețuri moderate.

I 2082

La dorință servesc cu mustre.

VASILIE POPOVICIU

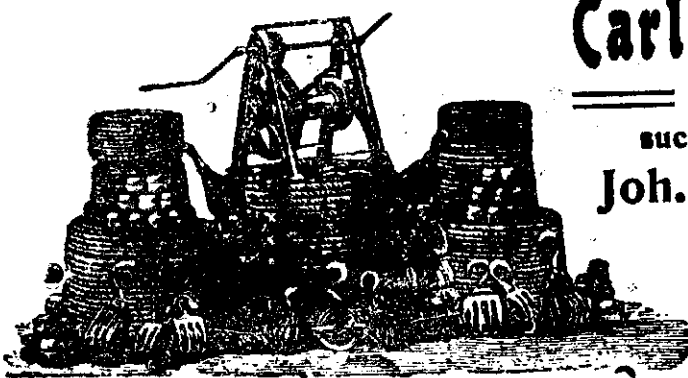
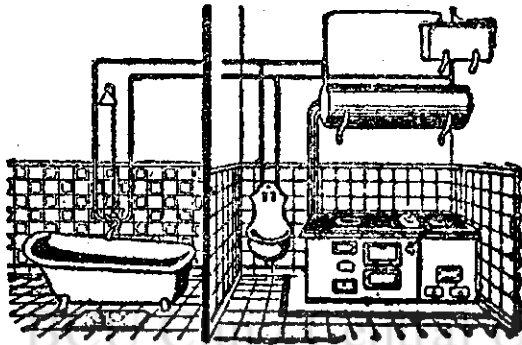
Po 1860

atelier de lăcătușerie de artă edificiilor și instalațiuni de apăducte

SIBIIU
(Nagyszeben)

str. Anna nrul 11 și str. Gușterii nr. 75.
(Casa proprie).

Primește orice lucrări de branșa aceasta precum: strângerea cu fier a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădituri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparaturi atingătoare de branșa aceasta pe lângă prețuri ieftine și serviciu punctual.

Carl Stürner

funar
succesorul lui

Joh. Ongert's

SIBIIU
Hermannstadt
Saggasse 22.

- Oferă lucrări de cânepă curată: funil pentru transmisiuni, funil pentru care, legătoare, ștreanguri, căpește, cingătoare ațe pentru rolete, ață pentru saci etc.
- MARE ASORTIMENT DE AȚE ȘI FUNĂRII.
- Revanzătorii primesc rabat!

Su 2069

Franz Nöhmeyer, gravor

BRAȘOV (Kronstadt), Michael Weiss-gasse 6.

Execută:

totfelul de gravuri și anume: gravuri pe instrumente, gravuri în ceasuri, sigile etc.

Specialități

de monograme tăiate pe casete, albumuri, geue și bastoane.

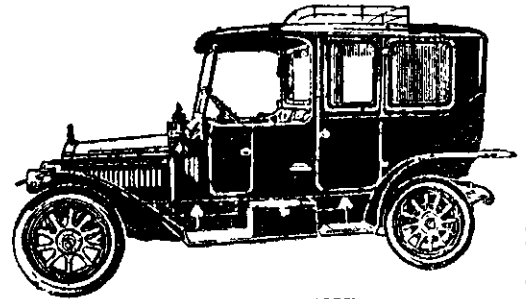
Stampile de cauciuc totfelul de firme de metal și email, se execută cu prețuri moderate. (No 2070)

LITTMANN RÓBERT

ATELIER PENTRU REPARAREA AUTOMOBILELOR, MOTOARELOR, MAȘINELOR DE SCRIS, GRAMOFOANELOR ȘI TOT FELUL DE INSTRUMENTE.

BRAȘOV, HOSSZÚ-UTCA NR. 24.

PRIMEȘTE TOT FELUL DE LUCRĂRI ÎN BRANȘA.

EXECUTARE PUNCTUALĂ ȘI PERFECTĂ.

PREȚURI CONVENABILE G GARANȚIE.

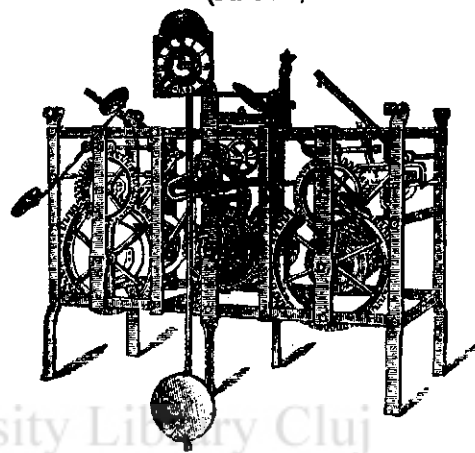
(L 1973)

CELE MAI EXCELENTE

CEASURI DE TUR

(Pa 2108)

execută din oțel, fier și aramă precum și repararea precisă a acestora pe lângă garanție.

Papp Kálmán

fabricant de ceasuri pentru tur

Temesvár-Gyárvaros, F4-1

— Prospecte gratis. —

La dorință merg pe cheie mea la fața locului.

Premiat Expoziția internaț. de modă, Paris 1911: Grand Prix și med. de aur
Expoziția univ. din Roma 1911: Grand premiu și medalia de aur

La

„Croitoria universală”

I. PETRAȘCU

SIBIIU, Str. Cisnădiei 30

Telefon nr. 172.

: Croitorie civilă și militară :

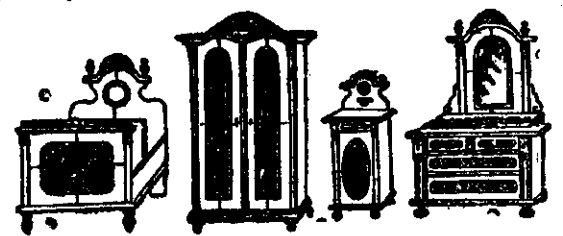
Mare depozit de stofe engleze și indigene, precum și totfelul de articole militare. (1845-30).

H. TH. BONNET,

stabiliment industrial de măsorie de lucrări p. clădiri și de mobile, cu putere motorică

BISTRITA (Besztercze), Felsőkülváros, Fő-ut 25

Execută în mod inecapabil totfelul de lucrări pentru

olădiri și mobile, lucrări pentru clădiri, portaleuri, mobilier pentru prăvălie, cafenea, școli și pentru biserică, apoi aranjamente complete pentru dormitoare prânzitoare și pentru bucătării, cu prețuri foarte ieftine. (Bo 2000)

— Prospecte și prospecte gratis. —

Dacă voești

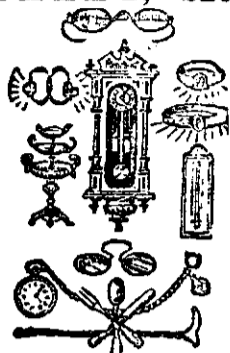
la cumpări biju-
terii moderne și
pretabile, adre-
sați-te firmei:

Slepák A.

bijutier,
ceasornicar
și
auritor

JAROSVÁSARHELY, Széchenyi-tér nrul 41.

Magazin de ceasuri
frumoase, de aur, ar-
gint, oțel, nichel p.
platină și ceasuri cu
pendulă. — Bijuterii
simple și Brillante, ob-
iecte de lux vorita-
bile de argint și ar-
gint de China, obiecte
de artă.

In marele meu ate-
lier se execută tot-
felul de bijuterii și
se reparaază cu spe-
cialitate bijuterii și
ceasuri. — Prețuri
convenabile, serviciu
prompt. Se 2072

**Pictură pe sticlă
și atelier mozaic**

pentru biserici și alte feluri de clădiri.
Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și
MODERN în cadrul de ARAMĂ și PLUMB, cu
prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.

(Ru 1929—50).

ATENȚIUNE!

ATENȚIUNE!

NU CUMPARI UN ROMÂN SĂ NU-ȘI CUMPERE MOBILE PÂNĂ CE NU
VIZITEAZĂ PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE MOBILE

EMIL PETRUȚIU

IN SIBIU, (MAGYSZEBEN) STR SĂRII (SALZGASSE) 37.

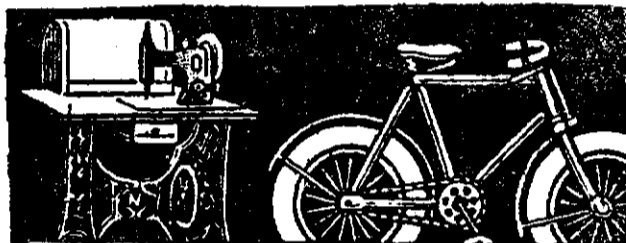
CARE EXECUTĂ TOT FELUL DE MOBILE MODERNE
ÎN TOATE STILURILE, — CA GARNITURI PENTRU
DORMITOARE, PRÂNZITOARE, SALOANE
ȘI TAPETĂRIE PROPRIE.

EXPOZIȚIE ZILNICĂ CU GARNITURI COMPLETE-
CONSTRUIESTE TOATE LUCRĂRILE DE LIPSĂ PEN-
TRU BISERICI VECHI ȘI NOUI ȘI BINALE, PE LÂNGĂ
EXECUTAREA CEA MAI SOLIDĂ: PROMPTĂ ȘI PE
LÂNGĂ GARANȚĂ. TELEFON: 47

Intreprindere „VATT” mecanică și electrică a lui

LEITNER, Cluj, (Kolozsvár).

Birou și magazin: Széchenyi-tér 41. (Palatul Széki).
Stabiliment: Malom-utca 8.

Va 2071

Reparări de automobile și gumă pentru automobile, mare atelier reparator de
mașini de cusut, biciclete, mașini de scris, gramofone; prețuri ieftine, exe-
cuție solidă. — La comenzile din provincie nu se socotește pachetarea.

Cine se referă la acest ziar primește 10% rabat.

Telefon interurban 604.

Telefon interurban 604.

Agentura

principală exclusivă a renumitei fabrici de motoare R. H.
LISZTER & Co. Ges. M. B. H. London (Anglia).

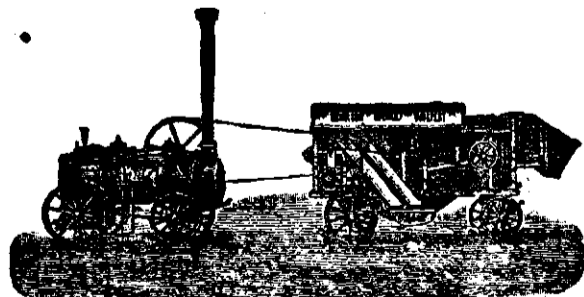
**Cele mai noi motoare de benzină, absor-
bitoare de gaz și motoare cu ulei brut.**

Garanță deplină.
Consumație puțină de benzină.

Manuare simplă.
Durabilitate extraordinară.

Fără perturbări în lucrare.

GARANȚA
deplină p. imblătit
și pentru puterea
de lucru.

CONDIȚII
favorabile de plă-
tire (pe mai mulți
ani).

Schimb de motoare și batoze uzate.

FRAȚII BURZA

cea mai mare firmă românească,
magazin de motoare, mașini de imblătit
și totfelul de mașini agricole.

A R A D, Piața Boros Béni Nr. 1. (Casa poprie).

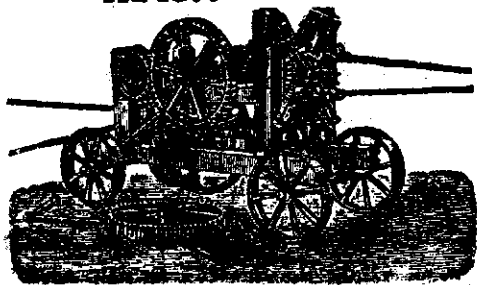
Celor interesați le serveste
cu explicații și prospecte.

În scopul de a lega afacerea merge în per-
soană pe cheltuielile proprii la fața locului.

Cereți gratis marele preț-curent ilustrat.

Mare magazin de vehicule și mașini de imblătit cu abur.

Ha 1877

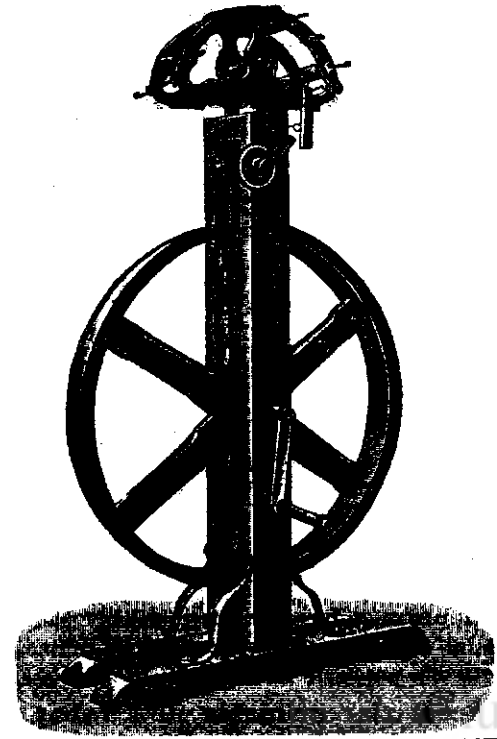

Mașini **funării** și unelte ca specialitate de
pentru **ani îndelungași** se execută
solid în fabrica de mașini

ADAM HAUK

APATIN. UNGARIA.

Cu modele stau cu plăcere la dispoziție.

INGINER

CAROL GRATTI

biron tehnic și întreprinzător de instalații

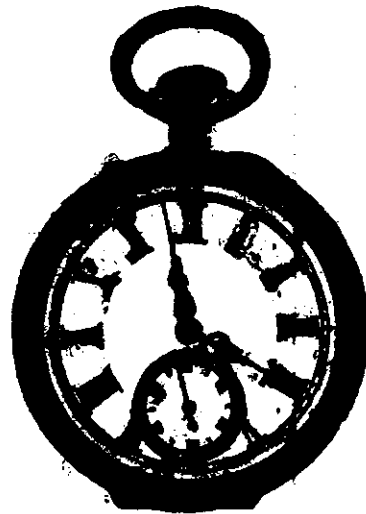
Bistrița, (Besztercze) str. Ungur nr. 1

Execută lucrări pentru iluminatul central cu electricitate, baterii de electricitate, curent de apă, apeducte și canalizare, în orice mărime și execuție. — Liferază motoare, mașini industriale, transmisii, aparate medicale și pentru șomnole, fiere de călcat cu electricitate, aparate pentru încălzit și feră. — Execută schițe, proiecte prospecte și socoteli de rentabilitate.

Megazin permanent de totfelul de lampă electrice și material de instalații.
Proiecte, prospecte și socoteli de rentabilitate gratis fără obligații.

Plătiri în rate! Cu 20% Condițiuni favorabile de plată! Plătiri în rate!

Pentru lucrările executate garanție pe mai mult de un an. — Întreprinderea execută în orice condiții.

Ba 1465

Cele mai bune oroloage, cele mai solide și cele mai moderne juvaerice atît pe bani gata, cît și la rate, lângă cheazășie de 10 ani cu prețuri ieftine, lîferență cu mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungarie.

Brauswetter János,

orologier în Szeghedin (SZEGED).

Catalog cu 2000 chipuri se trimite gratuit.

Notez, că numai acela vor primi catalogul gratuit, care îl va cu provocare la ziarul »Românul«, (adecă scrie că a cerut anunțul în »Românul«).

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

RADÓ GYULA

prăvălie de pardesiuri pentru dame

==== ARAD. ====

Cele mai bune și mai recunoscute croiuri de ta

precum și

cele mai moderne haine de grenadin alb, batist și pân

Jachete scurte,
Capoate de sport,
Jachetă de mătășă,
Capoate albe,
Pardesiuri pentru copii,

Haine pentru fetițe,
Halate,
Fuste,
Mantale de Lister și
Gumă

în asortiment extraordinar.

Bluze și haine de doliu

Prețuri fixe!

(Ra 2152)

Telefon: 238.